

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

вул. М. Грушевського 12/2, м. Київ, 01008; тел. (044)200-47-53, факс (044)253-63-71
E-mail: meconomy@me.gov.ua, <http://www.me.gov.ua>; код ЄДРПОУ 37508596

На № _____ від _____

**Державна регуляторна
служба України**

*Щодо погодження проекту
наказу Мінекономіки*

Міністерство економіки України відповідно до абзацу другого статті 21 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” надсилає на погодження доопрацьований проект наказу Міністерства економіки України “Про затвердження Гігієнічних вимог до дрібнотоварного виробництва та обігу молока” (далі – проект наказу).

Просимо розглянути та погодити проект наказу в найкоротший строк.

- Додатки: 1. Проект наказу на 23 арк. в 1 прим;
2. Аналіз регуляторного впливу на 23 арк. в 1 прим;
3. Копія оприлюдненого повідомлення про оприлюднення проекту наказу на 1 арк. в 1 прим.

Виконувач обов’язків Міністра

Тарас КАЧКА

Тібеж М. В.
200-47-73*41-07

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Підписувач **Качка Тарас Андрійович**

Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A04000000565000008DDE0000

Дійсний з 25.11.2021 16:49:56 по 25.11.2023 16:49:56

Мінекономіки

2601-02/3073-03 від 21.01.2022 13:20

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(Мінекономіки)

Н А К А З

№ _____

Київ

**Про затвердження Гігієнічних вимог
до дрібнотоварного виробництва
та обігу молока**

Відповідно до абзацу другої частини першої статті 7 Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, пунктів 2 та 9 Всеохоплюючої стратегії імплементації Глави IV (Санітарні та фітосанітарні заходи) Розділу IV “Торгівля і питання, пов’язані з торгівлею” Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 228-р, пунктів 221, 234 та 391 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, абзацу п’ятого та шостого підпункту 2 пункту 3, пункту 9 Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 459 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124), з метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із законодавством України

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Гігієнічні вимоги до дрібнотоварного виробництва та обігу молока, що додаються.
2. Визнати такими, що втратили чинність:

наказ Міністерства аграрної політики України від 21 березня 2002 року № 17 “Про затвердження Ветеринарних та санітарних вимог до особистих селянських господарств – виробників сирого товарного молока”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05 квітня 2002 року за № 336/6624;

наказ Міністерства аграрної політики України від 21 березня 2002 року № 18 “Про затвердження Ветеринарних та санітарних вимог до пунктів закупівлі молока від тварин, які утримуються в особистих селянських господарствах”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 05 квітня 2002 року за № 337/6625.

3. Директорату державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів забезпечити в установленому законодавством порядку подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра економіки України згідно з розподілом обов’язків.

**Виконувач обов’язків Міністра
економіки України**

Тарас КАЧКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства економіки України

#AddInfo# № #FullIndex#

ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ до дрібнотоварного виробництва та обігу молока

I. Загальні положення

1. Ці Вимоги встановлюють гігієнічні вимоги до первинного виробництва та обігу молока від сільськогосподарських тварин, які утримуються дрібнотоварними виробниками, а також до пунктів заготівлі молока.

2. Ці Вимоги є обов'язковими для:

1) операторів ринку молока та молочних продуктів (у тому числі фізичних осіб), які утримують до п'яти умовних голів сільськогосподарських тварин для виробництва сирого молока з метою введення його в обіг через пункти заготівлі молока або реалізації кінцевому споживачу через агропродовольчі ринки (далі – дрібнотоварні виробники);

2) операторів ринку молока та молочних продуктів, в управлінні яких перебувають потужності із заготівлі, первинної обробки, зберігання та транспортування сирого молока (пункти заготівлі молока), від тварин, які утримуються дрібнотоварними виробниками;

3) державних ветеринарних інспекторів, спеціалістів ветеринарної медицини, уповноважених на здійснення ветеринарного обслуговування та/або державного контролю на відповідній території (уповноважений ветеринар, офіційний ветеринарний лікар) (далі – уповноважені особи компетентного органу), ліцензованих спеціалістів ветеринарної медицини або спеціалістів, які працюють у закладах ветеринарної медицини (далі – ліцензіати);

3. Ці Вимоги не застосовуються до молока виробленого (призначеного) для особистого споживання.

4. У цих Вимогах терміни вживаються у таких значеннях:

1) зворотна ємність – ємність багаторазового використання, яка обліковується та видається пунктом заготівлі молока дрібнотоварним виробникам для збирання молока та його транспортування в пункти заготівлі молока;

2) дрібнотоварне господарство – потужність, на якій утримується до п'яти умовних голів дійних тварин (одна умовна голова дійної тварини для великої рогатої худоби, кобил обчислюється як 1:1; для овець, кіз – як 1:10) для виробництва сирого молока з метою його обігу;

3) молоко збірне – молоко, отримане від декількох сільськогосподарських тварин у межах одного виду;

4) обов'язкові записи про тварину – записи в довільній формі, що містять інформацію про всі лікувальні та “діагностично-профілактичні заходи, що проводяться із сільськогосподарськими тваринами, які утримуються у дрібнотоварних господарствах, а також інші записи, передбачені частиною 6 статті 40 Закону України Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”.

5) первинна обробка молока – фільтрація та охолодження сирого молока;

6) пункти заготівлі молока – потужності, на яких здійснюються заготівля, первинна обробка, зберігання та транспортування сирого молока (далі – пункти);

Інші терміни вживаються в цих Вимогах у значеннях, наведених у Законах України “Про ветеринарну медицину”, “Про ідентифікацію та реєстрацію тварин”, “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, “Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною”, “Про дитяче харчування” та “Про молоко та молочні продукти”, а також у Вимогах до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

II. Вимоги до первинного виробництва молока

1. З метою забезпечення безпечності молока під час первинного виробництва, а також захисту здоров'я людей дрібнотоварні виробники повинні:

1) управляти небезпечними факторами, вести обов'язкові записи про тварину та зберігати їх протягом трьох місяців після закінчення дати заготівлі молока пунктами;

2) надавати на запит компетентного органу або пункту інформацію, передбачену цими Вимогами.

2. Сире молоко повинно бути отримано від ідентифікованих та зареєстрованих відповідно до законодавства України тварин, стан здоров'я яких відповідає Вимогам до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

3. Забезпечення утримання та благополуччя сільськогосподарських тварин дрібнотоварними виробниками здійснюються з урахуванням Вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання, затверджених наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 08 лютого 2021 року № 224, зареєстрованим наказом Міністерства юстиції України 18 лютого 2021 року за № 206/35828.

4. Тварини, які утримуються дрібнотоварними виробниками, повинні перебувати під державним ветеринарно-санітарним контролем та наглядом.

5. Уповноважені особи компетентного органу та/або ліцензіати в межах своїх повноважень здійснюють протиепізоотичні заходи згідно із Планом протиепізоотичних заходів з профілактики основних інфекційних і паразитарних хвороб тварин, розробленим і затвердженим у встановленому законодавством порядку.

6. Після завершення протиепізоотичних заходів уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат зобов'язані:

1) заповнити ідентифікаційний документ тварини (паспорт, свідоцтво) для внесення результатів профілактичних і діагностичних заходів не пізніше трьох робочих днів із дня їх отримання;

2) надати пункту, розташованому в межах цієї території, списки дрібнотоварних виробників, тварини яких пройшли протиепізоотичні заходи із зазначенням ідентифікаційних номерів тварин, які позитивно реагують на внутрішньошкірне введення туберкуліну, серопозитивних на бруцельоз, лейкоз тощо, та обмежень щодо приймання молока від них.

7. У разі виявлення хвороби тварини або підозри в захворюванні під час проведення планового чи позапланового клінічного огляду або профілактичних і діагностичних заходів уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат негайно повідомляє про такий випадок державного ветеринарного інспектора, дрібнотоварного виробника та персонал відповідного пункту.

8. В разі будь-якого захворювання тварини, дрібнотоварний виробник негайно зобов'язаний повідомити уповноважену особу компетентного органу та/або ліцензіата та отримати від нього вказівки щодо поводження із хворою твариною та сирим молоком і молозивом, яке походить від такої тварини.

9. Застосування препаратів, які можуть вплинути прямо або опосередковано на властивості або якість молока, дозволяється виключно за призначенням уповноваженої особи компетентного органу та/або ліцензіата.

10. Уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат надає вказівки щодо поводження із хворою твариною, уживає заходів щодо лікування тварини, визначає порядок поводження з молоком, отриманим від хворих тварин згідно з чинними вимогами та інструкціями, а також повідомляє персонал відповідного пункту про застосування ветеринарних препаратів та період їх виведення (очікування).

11. На час лікування хворої тварини уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат у межах своїх повноважень може прийняти рішення щодо повної заборони або обмеження обігу сирого молока та в разі його прийняття повідомляє про це персонал відповідного пункту. Зазначені обмеження скасовуються після повного одужання тварини та завершення періоду виведення (очікування) застосованих ветеринарних препаратів.

12. Протягом періоду виведення (очікування), визначеного уповноваженою особою компетентного органу та/або ліцензіатом, що здійснював лікування, молоко заборонено використовувати для споживання людиною. Молоко, отримане протягом періоду виведення (очікування), після кип'ятіння та в разі наявності погодження уповноваженої особи компетентного органу та/або ліцензіата, може бути згодоване непродуктивним тваринам.

13. Уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат уносять інформацію до обов'язкових записів про тварину щодо заборони обігу сирого молока від тварин, які знаходяться в періоді виведення (очікування), у тому числі щодо заборони його обігу та здачі на пункти, а також зазначається термін дії такої заборони.

14. Дрібнотоварні виробники та/або персонал (особа), які доглядають за тваринами, повинні володіти навичками виявлення прихованих форм запалення вимені (субклінічний мастит) та зобов'язані:

1) проводити дослідження молока на приховані форми запалення вимені (субклінічний мастит) не рідше одного разу на місяць;

2) повідомити уповноважену особу компетентного органу та/або ліцензіата в разі позитивних результатів дослідження молока на приховані форми запалення вимені (субклінічний мастит).

15. Уповноважені особи компетентного органу та/або ліцензіати повинні сприяти дрібнотоварним виробникам та/або персоналу (особі), які доглядають за тваринами, в оволодінні навичок виявлення прихованих форм запалення вимені (субклінічний мастит).

16. Результати досліджень молока на субклінічний мастит зазначаються в обов'язкових записах про тварину. Уповноважена особа компетентного органу передає на відповідний пункт інформацію щодо позитивних результатів досліджень для відображення у відповідному журналі обліку дрібнотоварних виробників згідно з додатком 1 до цих Вимог.

17. Молоко з уражених маститом часток вимені кип'ятять і утилізують згідно з вимогами законодавства, а із здорових – може бути згодоване непродуктивним тваринам після кип'ятіння, за винятком випадків, коли хворі на мастит тварини піддавалися лікуванню антимікробними засобами або період виведення (очікування) ще триває.

18. Заборонено вводити в обіг як харчовий продукт:

1) молоко від хворих та неідентифікованих тварин та тварин, які піддавалися лікуванню і в яких не закінчився період виведення (очікування);

2) молозиво та молоко, отримане в перші сім днів після розтелу і в останні сім днів до кінця лактації сільськогосподарської тварини;

- 3) молоко від тварин, які не досліджувалися на приховані форми запалення вимені (субклінічний мастит) протягом останнього місяця;
- 4) молоко з іншими невідповідностями, визначеними законодавством.

III. Вимоги до потужностей (приміщень) для доїння, зберігання молока та обладнання для доїння

1. Конструкція та планування потужностей (приміщень) повинні забезпечувати можливість дотримання належного рівня гігієнічних вимог до молока, включаючи захист від забруднення, під час операцій з молоком та між такими операціями.

2. Приміщення або окремі їх частини, передбачені для доїння, повинні відповідати таким вимогам:

1) підлога повинна легко митися, прибиратися, дезінфікуватися, бути твердою та облаштованою у спосіб, щоб запобігати накопиченню вологи та бруду;

2) стіни та стеля (внутрішня поверхня даху) повинні мати поверхню, що легко очищується, миється, дезінфікується (за потреби), а її структурні властивості повинні запобігати відшаровуванню, скупченню бруду та зменшувати утворення конденсату;

3) вікна та двері повинні бути з матеріалів та/або вкриті матеріалами, що запобігають накопиченню бруду, легко очищаються, миються та дезінфікуються, не піддаються розкладанню або корозії;

4) сечозбірний канал та сечозбірник повинні бути зі стійкого, вологонепроникного матеріалу, якщо технологія утримання передбачає його наявність;

5) сечо- та гноезбірники повинні бути розташовані за межами приміщення для утримання сільськогосподарських тварин, закритими та регулярно очищуватися;

6) забезпечені водою, що відповідає гігієнічним вимогам до води питної або чистої та в кількості, що відповідає потребам діяльності, що здійснюється в таких приміщеннях.

3. Приміщення для зберігання молока повинні бути:

- 1) належно відокремлені від приміщень для утримання та доїння тварин;
  - 2) обладнані холодильним обладнанням у разі охолодження молока.
4. Доїльні апарати в разі наявності повинні розташовуватися таким чином, щоб знижувався ризик забруднення молока.

5. Доїльні апарати (у разі наявності), зворотна ємність, інші ємності, призначені для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібний інвентар (відра, дійниці, молокоміри, цідилки, фільтри тощо), що можуть контактувати з молоком повинні:

- 1) бути виготовлені із матеріалів, дозволених до застосування для контакту із харчовими продуктами;
- 2) підтримуватись у належному технічному стані;
- 3) легко піддаватися миттю та бути стійкими до дії мийних і дезінфекційних засобів.

Порядок миття та дезінфекції доїльних апаратів, зворотних ємностей, інших ємностей, призначених для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібного інвентарю наведений у додатку 2 до цих Вимог.

6. Мийні та дезінфекційні засоби повинні відповідати вимогам законодавства.

7. Ємності, призначені для доїння, збирання та транспортування молока повинні бути марковані. Приклад маркування ємностей, призначених для доїння, заготівлі та транспортування молока наведений у додатку 3 до цих Вимог.

8. У разі використання зворотних ємностей для збору сирого молока такі ємності мають обліковуватися на пункті.

IV. Вимоги до доїння, первинної обробки, збирання молока пунктами

1. Доїння сільськогосподарських тварин повинно здійснюватися з дотриманням належної гігієни та забезпеченням таких вимог:

- 1) сільськогосподарські тварини до доїння мають бути чистими. З цією метою забруднені частини тіла обмивають теплою водою, але не безпосередньо перед доїнням;

2) перед доїнням персонал (особа), що здійснює доїння, повинен:
 вимити руки, зокрема, до ліктя, у разі пошкодження цілісності шкіри рук – використовувати одноразові рукавички;
 оглянути вим'я на наявність тріщин діжок;
 очистити вим'я шляхом застосування теплої чистої води (для очищення вимені кожної наступної тварини вода повинна бути чистою з метою уникнення перехресного забруднення), або призначеними для цих цілей розчинами або спреями, зареєстрованими відповідно до законодавства, у такий спосіб, що не призводить до потрапляння їх залишкових кількостей у молоко);
 ретельно витерти вим'я, зокрема діжки по всій довжині індивідуальним для кожної тварини чистим сухим рушником або серветкою;

3) здоювання перших цівок (порцій) молока від кожної сільськогосподарської тварини здійснюється персоналом (особою), що здійснює доїння, в окрему ємність з метою його візуального оцінювання на наявність органолептичних невідповідностей (згустків, крові, невластивого кольору, запаху тощо). Молоко перших цівок (порцій) та молоко з органолептичними невідповідностями не допускається для споживання людиною;

4) доїння здійснюється ручним методом (чистими сухими руками) або машинним методом (із застосуванням доїльного апарату) у спосіб, що не спричиняє страждання та/або травмування сільськогосподарської тварини;

5) після доїння діжки витирають сухим рушником або серветкою, або здійснюють обробку спеціальним засобом, що зареєстрований у встановленому законодавством порядку.

2. Безпосередньо після доїння потрібно уникати контакту сирого молока, отриманого машинним методом, із повітрям приміщення для утримання сільськогосподарських тварин.

3. Фільтрація сирого молока, отриманого машинним методом, повинна проводитись апаратно. У разі відсутності відповідного обладнання, фільтрація повинна проводитись в окремому чистому приміщенні, яке унеможливує потрапляння пилу, комах, мінімізує контакт молока з навколишнім повітрям та іншими забруднювачами.

4. Заборонено змішувати молоко:

1) отримане методом ручного доїння та машинним методом;

- 2) отримане від різних за часом доїнь, якщо молоко протягом двох годин не було охолоджене до $+ 8^{\circ}\text{C}$;
- 3) отримане від різних видів сільськогосподарських тварин;
- 4) отримане в перші сім днів після отелення та останні сім днів до кінця лактації сільськогосподарської тварини.
5. Все отримане сире молоко зберігають в закритих ємностях, що призначені для збору молока, в умовах, щоб виключити будь-яке забруднення в тому числі з повітря.
6. Якщо молоко збирається щодня, одразу після доїння його необхідно охолодити до температури не вище ніж 8°C , а в разі, якщо воно збирається рідше ніж один раз на добу, – до температури не вище ніж 6°C .
7. Заготівля молока від сільськогосподарських тварин, які утримуються дрібнотоварними виробниками, повинна здійснюватися лише у відповідних пунктах. Забороняється змішування молока від різних дрібнотоварних виробників, поза межами пункту, у тому числі шляхом прямого збору (зливання) до транспортних ємностей. Виключення становлять випадки, коли пункт забезпечує еквівалентні даним Вимогам умови збирання молока та відбору зразків на відстані.
8. У разі отримання сирого молока ручним методом доїння, особа, яка здає молоко, повинна попередити про це персонал пункту.
9. Під час транспортування зібраного пунктом молока потрібно дотримуватися такого температурного режиму, щоб температура молока не перевищувала 10°C .
10. Винятком щодо дотримання температурних вимог, установлених у пунктах 6, 9 цього розділу Вимог, є випадки коли молоко переробляється протягом двох годин після доїння або якщо з технологічних причин необхідна вища температура, що пов'язано з виготовленням певних молочних продуктів, та є відповідне письмове погодження компетентного органу.
11. Гігієнічні вимоги до транспортних засобів, що здійснюють транспортування молока в пункти, повинні відповідати вимогам статті 44 Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів” та розділу VI Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та

продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

V. Вимоги до персоналу (особи), що здійснює доїння, первинну обробку, заготівлю та транспортування молока в пункти або на переробну потужність

1. Персонал (особа), що працює з сільськогосподарськими тваринами та молоком, зобов'язані проходити медичне обстеження (медичний огляд з виключенням з анамнезу захворювань на бруцельоз, туберкульоз та інші захворювання, спільні для людей і тварин, у тому числі паразитарних) згідно з вимогами законодавства. З таким персоналом (особою) проводять навчання з правил безпеки згідно з цим розділом Вимог.

2. У разі підвищення температури, нудоти, появи гнійничкових та інших пошкоджень шкіри в персоналу (особи), такий персонал (особа) не допускаються до роботи з сільськогосподарськими тваринами, молоком.

3. Персонал (особа), який проводить доїння та/або інші операції з молоком повинен:

- 1) бути забезпечений спеціальним чистим одягом;
- 2) дотримуватися вимог підпункту 1 пункту 1 розділу IV цих Вимог;
- 3) приймати їжу та палити в спеціально відведених для цього місцях.

4. Поблизу місця доїння мають бути доступні придатні засоби, в яких персонал (особа), що проводить доїння та інші операції з молоком, може вимити руки до ліктя, або має бути передбачена можливість використання ними одноразових рукавичок.

5. Персоналу (особам), які контактують з сільськогосподарськими тваринами, молоком заборонено користуватися шпильками і голками, зберігати в кишенях шпильки, люстерка та інші предмети особистого використання з метою запобігання потраплянню сторонніх предметів у корм сільськогосподарських тварин та/або молоко.

6. Дрібнотоварні виробники та/або персонал (особа), які працюють на потужностях іншого оператора ринку, зобов'язані повідомляти уповноважену особу компетентного органу та/або ліцензіата про будь-які випадки захворювання чи підозри на захворювання всіх сільськогосподарських тварин, яких вони утримують/доглядають, до початку робочого дня. За результатами

клінічного огляду сільськогосподарської тварини і встановлення діагнозу, уповноважена особа компетентного органу та/або ліцензіат надає рекомендації щодо допуску дрібнотоварного виробника та/або персоналу (особи), який доглядає за хворою твариною, до роботи на потужності іншого оператора ринку, та інформує про це зазначеного оператора ринку.

VI. Вимоги до пунктів

1. Конструкція та планування пунктів повинні забезпечувати можливість дотримання належного рівня гігієнічних вимог до молока, включаючи захист від забруднення, під час операцій з молоком та між такими операціями, повинні розроблятися з урахуванням відповідного зонування, що включає:

1) зону приймання молока, в якій розміщують лабораторний стіл, шафу для реактивів і посуду, ваги для зважування молока, інші прилади, необхідні для визначення окремих критеріїв молока;

2) зону зберігання молока, в якій розміщують відповідне обладнання для охолодження молока;

3) санітарно-гігієнічну зону, яка повинна бути забезпечена гарячою водою, стелажми для зберігання тари та іншого необхідного обладнання, засобами для миття рук та посуду, дезінфікуючими розчинами, рушниками тощо. У спеціально відведеному місці цієї зони (з відповідним позначенням місця) зберігають санітарний одяг та засоби для прибирання.

2. Розміри приміщення залежно від обсягів надходження молока, що заготовляє пункт, мають дозволяти вільно розміщувати обладнання і виконувати технологічні операції щодо його приймання, виконання досліджень, охолодження, повноцінне прибирання та інші необхідні заходи.

3. Під час входу у приміщення пункту встановлюють скребки, решітки, металеві сітки чи інші засоби, що забезпечують достатнє очищення взуття від бруду, також обладнують дезкилимки або інші альтернативні засоби.

4. Приміщення, в яких проводиться первинна обробка та зберігання молока, повинні відповідати таким вимогам:

1) для стін та підлоги приміщень використовуються непроникаючі, непоглинаючі, нетоксичні та придатні до миття матеріали або інші матеріали, які забезпечують можливість дотримання належного рівня гігієнічних вимог до молока;

2) стеля (або у разі її відсутності внутрішня поверхня даху) та верхні кріплення побудовані таким чином, щоб запобігти накопиченню бруду, утворенню небажаної плісняви і відпаданню часток конструкції, зменшувати конденсат. Поверхня стелі, висота якої є належною для здійснення операцій, має бути гладкою;

3) вікна та інші отвори побудовані таким чином, щоб це запобігало накопиченню бруду. Вікна, що відкриваються назовні, у разі потреби повинні бути обладнані сіткою від комах, що легко знімається для чищення. Вікна, відкриття яких може призвести до забруднення, під час операцій з молоком повинні бути зачинені;

4) поверхня дверей гладка та зроблена з непоглинаючих вологу матеріалів. Двері легко чистяться та в разі потреби дезінфікуються;

5) усі поверхні (включаючи поверхню обладнань), що контактують з молоком, утримуються в непошкодженому стані, легко чистяться, а в разі потреби дезінфікуються та зроблені з гладких, нержавіючих, нетоксичних, придатних до миття матеріалів.

5. Приміщення пунктів повинні бути оснащені належною природною та/або механічною вентиляцією, яка сконструйована таким чином, щоб запобігти утворенню надмірного тепла та конденсату (механічний потік повітря не переміщувався між зонами), належним природним та/або штучним освітленням, електрикою, водопроводом, каналізацією. У разі відсутності центральної каналізації повинно бути обладнано локальні очисні споруди.

6. Вода, що використовується на пункті, повинна відповідати вимогам до води питної або в установлених випадках – води чистої.

7. Приміщення пунктів повинні підтримуватися в належному санітарному стані, бути обладнаними згідно з призначенням технологічним і холодильним обладнанням, інвентарем, засобами вимірювання (ваги тощо), ємностями для зберігання молока, що виготовлені з матеріалів, дозволених до застосування для контакту із харчовими продуктами.

8. Мийні і дезінфекційні засоби повинні зберігатися в окремих відведених місцях, в умовах з обмеженим доступом.

9. Вимоги до персоналу (осіб) пунктів:

1) персонал (особи), який обслуговує пункти, повинен дотримуватися гігієнічних вимог, передбачених розділом V цих Вимог;

2) персонал (особи), який здійснює заготівлю молока, повинен володіти знаннями щодо обліку дрібнотоварних виробників та визначення окремих критеріїв молока.

10. На пункті повинні вестися записи (на паперових носіях та/або в електронному вигляді) у формі журналів згідно з додатками до цих Вимог.

У разі ведення відповідних журналів у паперовому вигляді аркуші кожного журналу нумерують та прошнуровують.

У разі ведення журналів в електронному вигляді електронна версія журналів має враховувати будь-які зміни та унеможлиблювати внесення змін до попередніх записів, фіксувати будь-які спроби змін показників, надавати можливість переглядати та співставляти записи на будь-яку дату.

VII. Вимоги до збирання молока в пунктах та його транспортування на переробну потужність

1. З метою забезпечення простежуваності та безпечності молока під час заготівлі, а також захисту здоров'я людей пункти повинні:

1) здійснювати облік дрібнотоварних виробників та вести відповідні записи в журналі обліку дрібнотоварних виробників згідно з додатком 1 до цих Вимог;

2) заготовляти молоко від сільськогосподарських тварин, які утримуються дрібнотоварними виробниками лише за умов, що вони регулярно перевіряються на лейкоз, бруцельоз та туберкульоз згідно з планом протиепізоотичних заходів, затвердженим компетентним органом, та офіційно визнані вільними від зазначених хвороб відповідно до законодавства України;

3) вести відповідні записи в журналі обліку критеріїв молока згідно з додатком 4 до цих Вимог;

4) вести журнал обліку ветеринарно-санітарних та коригувальних заходів згідно з додатком 5 до цих Вимог;

5) зберігати записи, що передбачені підпунктами 1, 3 та 4 цього пункту Вимог у пункті протягом шести місяців після закінчення дати збирання молока.

2. Під час приймання молока пункт повинен:

1) виміряти температуру молока та визначити критерій чистоти і внести відповідні записи до журналу обліку критеріїв молока;

2) відібрати зразок від партії молока кожного дрібнотоварного виробника з дотриманням правил відбору зразків в об'ємі не менш як 250 см³ в окрему стерильну ємність, яка герметично закривається, зазначаючи на етикетці назву/прізвище постачальника, дату і час його відбору (індивідуальний зразок). Індивідуальний зразок повинен зберігатися в охолодженому стані (за температури від 2 до 6 °С) до отримання відомостей про результати лабораторних досліджень (випробувань) збірного молока на переробній потужності чи в уповноваженій лабораторії;

3) фільтрувати зібране молоко та піддавати його невідкладному охолодженню відповідно розділу V Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

3. Збічне молоко, заготовлене в пунктах, повинно відповідати вимогам законодавства та критеріям, установленим Вимогами до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затвердженими наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564. Дотримання відповідності здійснюється шляхом проведення лабораторних досліджень (випробувань) репрезентативної кількості зразків сирого молока, відібраних рандомізованим методом з ємності для зберігання молока на пункті. Лабораторні дослідження (випробування) повинні проводитися в уповноваженій лабораторії.

4. У разі встановлення за результатами лабораторних досліджень (випробувань) зразків збірного молока перевищення допустимих рівнів критеріїв до сирого молока та/або інших невідповідностей Вимогам до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564, пункт:

- 1) фіксує невідповідності в журналі обліку критеріїв молока;
- 2) невідкладно повідомляє про це компетентний орган;

3) уживає відповідних коригувальних заходів (результати вжитих заходів мають бути задокументовані в журналі обліку ветеринарно-санітарних та коригувальних заходів та доступні для перевірки під час заходу державного контролю);

4) проводить лабораторні дослідження (випробування) індивідуальних зразків, які відбирають від партії молока, яка підготовлена дрібнотоварним виробником для транспортування до пункту, в уповноважених лабораторіях;

5) робить відмітку в журналі обліку критеріїв молока про встановлені за результатами лабораторних досліджень (випробувань) індивідуальних зразків перевищення допустимих рівнів критеріїв до сирого молока та/або інших невідповідностей та не приймає молоко від відповідних дрібнотоварних виробників до усунення ними невідповідностей.

5. Якщо згідно з пунктом не вжито відповідних коригувальних заходів і не усунуто невідповідності щодо критеріїв вмісту мікроорганізмів та/або кількості соматичних клітин протягом трьох місяців з дати повідомлення про такі невідповідності, компетентний орган забороняє відправлення сирого молока з відповідного пункту згідно з частиною четвертою статті 40 Закону України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”. Така заборона діє до моменту надання пунктом компетентному органу підтвердження усунення невідповідності.

6. Якщо сире молоко містить залишки ветеринарних препаратів та/або інших забруднюючих речовин (у тому числі інгібуючих) компетентний орган невідкладно припиняє обіг молока в порядку, передбаченому частиною першою статті 67 Закону України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин” до моменту надання пунктом компетентному органу підтвердження усунення невідповідності.

7. Лабораторні дослідження (випробування) зразків сирого молока здійснюються відповідно до Закону України “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин” та Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затверджених наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

8. Пункт здійснює прості та/або лабораторні дослідження (випробування) кожної партії молока, яка відвантажується на переробну потужність, а саме дослідження на органолептичні показники (консистенцію, смак та запах, колір), густину, кислотність, масову частку жиру і білка. Результати простих та лабораторних досліджень (випробувань) уносяться до

журналу обліку критеріїв молока та товаротransпортної накладної. У разі необхідності на пункті залишаються контрольні зразки від партії.

9. Молоко, заготовлене в пунктах, повинно транспортуватися виключно на переробні потужності для подальшої термічної обробки з урахуванням вимог, установлених законодавством. Збороняється використання заготовленого пунктами молока для виробництва продуктів дитячого харчування, а також реалізація пунктами кінцевим споживачам та постачання в заклади громадського харчування.

10. Вимоги до транспортування молока повинні відповідати Вимогам до безпечності та якості молока і молочних продуктів, затвердженим наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 12 березня 2019 року № 118, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07 червня 2019 року за № 593/33564.

**Директор директорату
державної політики у сфері санітарних
та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ

Додаток 1
до Гігієнічних вимог до
дрібнотоварного виробництва
та обігу молока
(пункт 16 розділу II)

#AddInfo# № #FullIndex#

Журнал обліку дрібнотоварних виробників

(найменування пункту)

(найменування населеного пункту, району)

№ о/г	Найменування або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) дрібнотоварного виробника	Адреса потужності	Ідентифікаційний номер сільськогосподарської тварини	Відмітки про дослідження на субклінічний мастит												Примітка	
				Місяці _____ року													
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
1	2	3	4	5												6	

Додаток 2
до Гігієнічних вимог до дрібнотоварного
виробництва та обігу молока
(підпункт 3 пункт 5 розділу III)

#AddInfo# № #FullIndex#

Порядок миття та дезінфекції доїльних апаратів, зворотних ємностей, інших ємностей, призначених для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібного інвентарю

1. Доїльні апарати (за наявності), зворотні ємності, інші ємності, призначені для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібний інвентар безпосередньо після закінчення виробничого процесу (доїння, первинної обробки молока тощо) миють теплою водою, що має температуру не вище +35 °С, щіткою з додаванням миючих засобів відповідно до рекомендацій, визначених виробником таких засобів.
2. Після миття доїльні апарати, зворотні ємності, інші ємності, призначені для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібний інвентар ретельно ополіскують для видалення залишків миючого засобу.
3. Зворотні ємності, інші ємності, призначені для доїння, заготівлі та транспортування молока, дрібний інвентар один раз на добу дезінфікують із додаванням дезінфікуючих засобів відповідно до рекомендацій, визначених виробником таких засобів, або пропарюють, витримуючи їх у воді, що має температуру не нижче +100 °С, протягом 8-10 хвилин.
4. Тканинні фільтри для первинної обробки молока після закінчення виробничого процесу (фільтрації) перуть з додаванням миючих засобів відповідно до рекомендацій, визначених виробником таких засобів, після миття – ретельно ополіскують водою.
5. Один раз на добу тканинні фільтри пропарюють, витримуючи їх у воді, що має температуру не нижче +100 °С, протягом 10 хвилин або прасують.
6. Ємності, призначені для обмивання вим'я сільськогосподарської тварини, перед доїнням миють, за потреби дезінфікують із додаванням дезінфікуючих засобів відповідно до рекомендацій, визначених виробником таких засобів, або пропарюють, витримуючи в ємності під накритою кришкою воду, що має температуру не нижче +100 °С, протягом 8-10 хвилин.

Додаток 3
до Гігієнічних вимог до
дрібнотоварного виробництва
та обігу молока
(пункт 7 розділу III)

#AddInfo# № #FullIndex#

**Приклад маркування ємностей, призначених для доїння, заготівлі
та транспортування молока**

Приклад маркування ємностей:

1. для молока перших цівок (порцій) – “ПЦ”;
  2. для молока (дійниці) – “Д”;
  3. для молока збірного (зворотна ємність) – “МЗ”;
  4. призначеної для обмивання вим’я сільськогосподарської тварини – “В”.
-

Додаток 4
до Гігієнічних вимог до
дрібнотоварного виробництва
та обігу молока
(підпункт 3 пункт 1 розділу VII)

#AddInfo# № #FullIndex#

Журнал обліку критеріїв молока

(найменування пункту)

(найменування населеного пункту, району)

1	2	3	4	Критерії молока										
				5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
				Консистенція	Смак та запах	Колір	Температура, град. °С	Кислотність, град. °Т	Густина	Масова частка жиру, %	Масова частка білка, %	Вміст мікроорганізмів,	Кількість соматичних клітин,	Наявність залишків ветеринарних препаратів та/або інших забруднюючих речовин

Додаток 5
до Гігієнічних вимог до
дрібнотоварного виробництва
та обігу молока
(підпункт 4 пункт 1 розділу VII)

#AddInfo# № #FullIndex#

ЖУРНАЛ

обліку ветеринарно-санітарних та коригувальних заходів

_____
(найменування пункту)

_____
(найменування населеного пункту, району)

№	Дата	Короткий опис ветеринарно- санітарного та коригувального заходу	Підпис відповідального працівника пункту	Термін виконання	Зміст виконаної роботи	Підпис завідуючого пунктом	Примітка
1	2	3	4	5	6	7	8

**Аналіз регуляторного впливу
проекту наказу Міністерства економіки України «Про затвердження
Гігієнічних вимог до дрібнотоварного виробництва та обігу молока» (далі –
проект наказу)**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання

Проект наказу розроблено з метою запровадження належної виробничої практики первинного виробництва та обігу молока, в тому числі на пунктах заготівлі молока (далі – пункт).

Проблема № 1 – створення юридичної колізії для дрібнотоварних виробників, спотворення добросовісного конкурентного середовища на ринку молока.

Державне регулювання виробництва та обігу молока, що виробляється в особистих селянських господарствах визначено нормами та вимогами встановленими у 2002 році – Ветеринарними та санітарними вимогами до особистих селянських господарств-виробників сирого товарного молока, затвердженими наказом Міністерства аграрної політики України від 21.03.2002 № 17, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.04.2002 за № 336/6624 та Ветеринарними та санітарними вимогами до пунктів закупівлі молока від тварин, які утримуються в особистих селянських господарствах, затвердженими наказом від 21.03.2002 № 18, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.04.2002 за № 337/6625.

У рамках забезпечення поступової адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу було прийнято:

Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (далі – Закон), яким регламентовано порядок забезпечення безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, в тому числі молока;

Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин», яким визначено засади державного контролю, що здійснюється з метою перевірки дотримання операторами ринку Закону;

наказ Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів» (далі – наказ 118), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.06.2019 за № 593/33564, яким встановлено вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів.

Дрібнотоварні виробники зобов'язані одночасно дотримуватися застарілих норм (щодо тваринницьких приміщень та санітарного благоустрою території, вимог до якості молока, що надходить до пункту, наявності санітарних паспортів для транспортних засобів, вимог наказів, що втратили

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Мінекономіки

Підписувач **Качка Тарас Андрійович**

Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A04000000565000008DDE0000

Дійсний з 25.11.2021 16:49:56 по 25.11.2023 16:49:56

2601-02/3073-03 від 21.01.2022 13:20

чинність тощо) та вимог рамкового законодавства, окремі норми яких суперечливі між собою через втрату актуальності, надмірної деталізації.

Проектом наказу запропоновано затвердити гармонізовані та актуальні вимог до виробництва та обігу молока, в тому числі на пунктах заготівлі молока, водночас скасувати застарілі нормативно-правові акти 2002 року.

Виробничий потенціал молочної галузі складається з двох груп суб'єктів: господарства населення (*дрібнотоварні виробники*) – 70%¹ у загальному обсязі виробництва валової молочної продукції та сільськогосподарські підприємства – 30 %.

Станом на 01 січня 2021 року в Україні налічується близько 3 954,8 тис особистих селянських господарств², з них 2 803,5 тис. (62,3 %) – утримують сільськогосподарських тварин³ (корів – 776 569 (27,7 %), овець – 31,6 тис. (0,8 %), кіз – 2 175,4 тис. (5,5 %)).

За даними Державної служби статистики України з 2018 по 2021 роки кількість особистих селянських господарств, що утримують сільськогосподарських тварин, зменшилась на 4,5 % (з них, що утримують корів зменшилось на 4,3 %, овець – на 0,2 %, кіз – на 0,9 %).

Як наслідок, зменшилась загальна маса надходження молока на переробні підприємства⁴ – на 16 %, купленого від господарств населення – на 33 %.

Варто зазначити, що якщо дрібнотоварними виробниками виробляється 70 % молока (у загальному обсязі виробництва валової молочної продукції), то на переробні потужності ними реалізується близько 23%⁵ молока. Тобто, 47 % молока (виробленого дрібнотоварними виробниками) залишається поза контролем держави і створює «сіру зону», що в свою чергу спотворює добросовісну конкуренцію на ринку молока. Наприклад, ветеринарним перевіркам підлягають лише близько 40% корів, що утримуються сільськими домогосподарствами. Контроль якості молока здійснюється близько 16% (дані Держстата за останніх 3 роки). Можна припустити, що молоко «сірої зони» споживається дрібнотоварними виробниками, реалізується на агропродовольчих та стихійних ринках або неофіційно постачається через посередників на переробні потужності.

Внаслідок такої тенденції – масово припиняють діяльність пункти (постачання молока, вироблено дрібнотоварними виробниками, на переробні потужності здійснюються виключно через пункти).

Впродовж 2018 – 2020 років кількість відповідно обладнаних пунктів, що займались прийманням молока від населення, зменшилась на 44 % (з 2 353 до 1 312 пунктів⁶). При цьому в окремих регіонах таке зменшення

¹ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Виробництво продукції за її видами»)

² За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Особисті селянські господарства»)

³ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості»)

⁴ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Надходження молока на переробні підприємства»)

⁵ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Надходження молока на переробні підприємства»)

катастрофічне: у Вінницькій області кількість пунктів зменшилась на 312, у Рівненській – на 235, у Чернівецькій – на 109.

Слід звернути увагу на якість молока, що надходить на переробні потужності. В системі оцінки якості молока існує класифікація за гатунками (екстра, вищий, перший) залежно від фізико-хімічних та мікробіологічних показників відповідно до ДСТУ 3662:2018 «Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови».

Відповідно до вимог наказу 118 переробні потужності мають відмовитися від приймання та закупівлі молока першого гатунку з 01.01.2023.

У 2020 році переробними підприємствами куплено 3 055 тис. тонн молока: від населення – 708 тис. тонн молока (23 % від загального обсягу молока, купленого переробними потужностями), з них 585 тис. тонн – I гатунку (83 %). Також присутній другий гатунок та негатункове молоко (близько 1%). Гатунок екстра взагалі відсутній.

Враховуючи значний обсяг молока I гатунку, що виробляється дрібнотоварними виробниками, можна передбачити ризик дефіциту молока, як сировини, та, як наслідок, підвищення ціни на молочні продукти.

Враховуючи вищевикладене, можна стверджувати, що наразі виробництво та обіг молока, що виробляється дрібнотоварними виробниками, врегульовано неефективно.

Проблема №2 – втрата іміджевого рейтингу України, як надійного експортера молочних продуктів, зменшення обсягів експорту.

За підсумками 2020 року⁷ Україна загалом експортувала аграрної сировини і продовольства (групи 1-24 УКТЗЕД) на суму 22,2 млрд дол. США.

Зафіксовано падіння експорту молочних продуктів на 23%, вартість реалізованих за кордон молочних продуктів становила 172 млн. дол. США.

Можна припустити, що негативній тенденції на міжнародному ринку молока передували певні тенденції: зменшення обсягу виробництва молока, в тому числі належної якості, через зменшення поголів'я корів молочного напрямку виробництва, зміна структури виробництва молочних продуктів шляхом модернізації переробних потужностей, які в свою чергу мають пристосуватися до нових викликів міжнародних ринкових умов.

Наказом 118 встановлено поетапне впровадження критеріїв до молока, які обумовлюють його придатність для введення в обіг та визначено, що з 01.01.2024 допускається в обіг молоко, яке відповідає за критеріями гатунку екстра.

У 2020 році переробними потужностями куплено молока гатунків екстра та вищого 53,5 %⁸ (в структурі питомої ваги надходження молока на

⁶ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Надходження молока на переробні підприємства. Середні ціни купівлі молока від сільськогосподарських тварин усіх видів переробними підприємствами за регіонами»)

⁷ За інформацією Українська Асоціація Аграрного Експорту <http://surl.li/adtzc>

⁸ За інформацією Державної служби статистики України (в розділі «Надходження молока на переробні підприємства. Середні ціни купівлі молока від сільськогосподарських тварин усіх видів переробними підприємствами за регіонами»)

переробку), однак це не задовольняє виробничу потребу переробних підприємств. Недостатня кількість молока належної якості суттєво ускладнює виробництво безпечних та якісних молочних продуктів, знижує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку, тим самим створює бар'єри на міжнародному ринку та стримує розвиток експортного потенціалу молочної галузі.

Негативна тенденція, що склалась на ринку молока, потребує негайного державного врегулювання для основної групи суб'єктів, що складає виробничий потенціал молочної галузі.

Проблема № 3 – порушення Україною зобов'язань у сфері європейської інтеграції, що призведе до визнання (європейськими партнерами) української системи державного контролю нееквівалентною (неефективною), а українських молочних продуктів – неконкурентоспроможними.

Україна взяла на себе ряд зобов'язань щодо приведення у відповідність національного законодавства до вимог Європейського Союзу, зокрема Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 29.04.2004 № 853/2004 «Про встановлення спеціальних гігієнічних правил для харчових продуктів тваринного походження».

Втрата актуальності та надмірна деталізація чинного нормативно-правового регулювання сфери виробництва та обігу молока, що виробляється дрібнотоварними виробниками, призводить до:

*створення юридичної колізії для дрібнотоварних виробників;
спотворення добросовісного конкурентного середовища на ринку молока;
втрати іміджевого рейтингу України, як надійного експортера ;
невиконання Україною зобов'язань у сфері європейської інтеграції.*

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

діючих регуляторних актів, оскільки чинним законодавством порушені питання не врегульовані.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання,	+	
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

II. Цілі державного регулювання

Цілями зазначеного регулювання є:

запровадження належної виробничої практики первинного виробництва та обігу молока, в тому числі на пунктах ;

забезпечення добросовісного конкурентного середовища на ринку молока;

забезпечення підвищення конкурентоспроможності українських молочних продуктів на ринках країн-експортерів;

забезпечення виконання Україною зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Збереження status quo	Збереження чинного регулювання зазначених питань «status quo» Не забезпечує досягнення цілі. Не забезпечує мінімізацію або усунення ризиків зменшення поголів'я тварин молочного напрямку, що утримуються населенням. З 01.01.2024 року втрата близько 47% молока, як сировини. Унеможливує виконання міжнародних зобов'язань. Загроза закриття ринків збуту.
Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	Зазначена проблема не може бути вирішена за допомогою ринкових механізмів, оскільки питання, що стосується забезпечення безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, що виробляються, перебувають в обігу, а також вимог до утримання тварин встановлюються нормативно-правовими актами.
Альтернатива 3 Прийняття проєкту наказу Мінекономіки	Створює сприятливий клімат для ведення діяльності дрібнотоварними господарствами, встановлення чітких та ефективних вимог державного регулювання виробництва молока. Сприяє підвищенню безпечності і якості молока. Забезпечує виконання міжнародних зобов'язань України.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження status quo	Відсутні	Витрати залишаться на існуючому рівні. 1) Збільшення кратності здійснення перевірок. В 2020 році було здійснено 50 планових заходів державного контролю об'єктів, що здійснюють заготівлю, а також 104 позапланових заходів. (Оперативна інформація щодо інспекційних заходів за 2020 рік, Держспродспоживслужба). Одна перевірка триває не менше 3- 4 годин із залученням одного інспектора. Тобто для виявлення та усунення порушень держава витратила близько 200 годин на додаткові заходи державного контролю, та витрати на

		<p>заробітну плату інспектора близько 14 286 грн (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 12000 грн, 21 робочий день, 71,43 грн/год).</p> <p>Витрати на вилучення неякісних і небезпечних продуктів значно більші, однак відсутні статистичні дані для обрахунку.</p> <p>2) Репутаційні ризики на ринку країн-експортерів. Загроза закриття ринків збуту торговельних партнерів внаслідок невиконання Україною зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію і визнання української системи державного контролю неефективною (нееквівалентною). Втрата лише 15% від вартості експорту молочних продуктів призведе до втрати 257 945 тис. дол. США⁹;</p> <p>3) спотворення конкурентного середовища на як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. 47 % молока (виробленого дрібнотоварними господарствами) залишається поза контролем держави і створює «сіру зону».</p>
Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	Не передбачаються.	Не передбачаються
Альтернатива 3 Прийняття проекту наказу Мінекономіки	<p>1) Мінімізація витрат на додаткові заходи державного контролю;</p> <p>2) Сприяння розвитку дрібнотоварного виробництва.</p> <p>3) Зниження ризиків, пов'язаних з закриттям ринків країн-експортерів, що дозволить запобігти витратам у обсягах, наведених у колонці «Витрати» Альтернативи 1 даного пункту;</p> <p>4) виконання Україною зобов'язань в рамках Угоди про асоціацію</p>	<p>Прогнозні витрати держави, зокрема територіальних органів Держпродспоживслужби на проведення навчання фахівців щодо набрання чинності нових вимог. Загальна сума одноразових витрат 155 432 грн. (Затрати одного робочого дня (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 12000 грн, 21 робочий день, 71,43 грн/год в межах визначених бюджетних асигнувань) для 2 державних інспекторів в кожному районі (136), що здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти.</p>

⁹ За інформацією Державної митної служби України <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri> вартість експорту молочних продуктів (код УКТЗЕД 401-406) за 2020 рік склала 171 963 тис. дол. США.

	сприятиме зміцненню торгово-економічних відносин, зокрема з країнами ЄС. За даними експертів, збільшення обсягів експорту молочних продуктів на 15 % призведе до отримання 429 908 тис. дол. США ¹⁰ .	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Збереження status quo	Відсутні	<p><u>Витрати для споживачів.</u> У випадку придбання неякісних, небезпечних молочних продуктів затрати часу на подання звернення (скарги) до контролюючого органу. Пошук інформації для подання скарги близько 30 хвилин, в грошовому еквіваленті, орієнтуючись на розмір мінімальної заробітної плати становить близько 18 грн. Якщо споживач ще витратить час на повернення придбаного товару, сума збільшиться ще як мінімум у 2 рази. <i>(З 01.01.2021 мінімальна заробітна плата становить 6000 грн, 36,11 грн/год).</i></p> <p><u>Витрати для фізичних осіб, що утримують тварин молочного напрямку.</u> Витрати на виконання застарілих деталізованих вимог, зокрема: придбання свіжогашеного вапна для побілки стін в приміщенні для утримання корів; пошук та придбання дійниці (відра) з білої жерсті або емальованого. Середня ринкова вартість близько 300-400 грн.; придбання марлі для фільтрування молока, хоча наразі існують спеціальні фільтрувальні тканини. З 01.01.2024, у зв'язку із втратою ринків збуту, втрата доходів від продажу молока та пошук нових джерел заробітку.</p>

¹⁰ За інформацією Державної митної служби України <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri> вартість експорту молочних продуктів (код УКТЗЕД 401-406) за 2020 рік склала 171 963 тис. дол. США.

Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	Не передбачаються.	Не передбачаються.
Альтернатива 3 Прийняття проекту наказу Мінекономіки	Високі Збільшення частки якісних та безпечних молочних продуктів. Мінімізація перешкод для ведення фізичними особами в сільській місцевості домогосподарством (утримання тварин молочного напрямку)	Реалізація не потребує додаткових матеріальних та інших витрат з боку споживачів. Однак можливе незначне підвищення цін на молочні продукти. Для 126 581 домогосподарств ¹¹ , що утримують менше 3 голів корів (джерело даних Держстат), будуть разові витрати на придбання доїльного обладнання. Оскільки статистичні дані щодо вартості доїльного обладнання відсутні для обрахунку використано середню ринкову ціну через Інтернет ресурс. Витрати на одне домогосподарство буде становити близько 14 000 грн. Відповідно загальна сума витрат буде не менша 1 772 134 тис. грн.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Регулювання, передбачені проектом наказу, розповсюджуються на дрібнотоварних виробників, що виробляють молоко, та пункти.

Відповідно до інформації Державної служби статистики України:

станом на 01.01.2021 в Україні налічується близько *2 803,5 тис.* особистих селянських господарств, що утримують сільськогосподарських тварин, з них утримують корів – *776 569 особистих селянських господарств*;

у I півріччі 2021 року кількість пунктів складає 1 312 одиниці.

Дрібнотоварні господарства та пункти можна віднести до категорії мікро та малих суб'єктів господарювання.

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання (одиниць)	-	-	1 312	776 569	777 881
Питома вага групи у загальній кількості (у відсотках)	-	-	0,17	99,83	100

¹¹ Відповідно до статистичних даних «Розподіл сільських домогосподарств за кількістю основних видів сільськогосподарських тварин у 2020 році» з 27,7% домогосподарств, які утримують велику рогату худобу, 13,3% або 103284 домогосподарств утримують 1 корову, 3% або 23297 – 2 корови, 0,6% або 46594 – 3 корови, 3% або 2330 – 4 і більше. Для обрахунку кількості господарств яким потрібно буде придбати доїльне обладнання припускається, що при утриманні 3 і більше тварин таке обладнання вже наявне, оскільки ручне доїння трьох корів фізично є складним. Таким чином кількість господарств, що матимуть разові витрати на придбання доїльного обладнання, відповідає кількості домогосподарств, в яких утримують 1-2 тварини і становить 126581 (103284+ 23297).

Дія проєкту наказу буде поширюватись на 777 881 суб'єктів господарювання, які підпадають під сферу відповідного регулювання та є малими суб'єктами господарювання.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Вибір оптимального альтернативного способу здійснено з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше не існуватиме);

3 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми не існуватимуть);

2 – цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаться нерозв'язаними);

1 – цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Збереження status quo	1	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої цілі.
Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	1	Альтернатива є не прийнятною, оскільки питання встановлення вимог щодо забезпечення безпечності харчових продуктів є прерогативою держави.
Альтернатива 3 Прийняття проєкту наказу Мінекономіки	4	Повністю відповідає потребам у вирішенні проблеми та встановлює прозоре і зрозуміле спеціальне регулювання.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу

Альтернатива 1 Збереження status quo	Вигоди для держави, громадян та суб'єктів господарювання відсутні.	<p>Для громадян залишаються витрати часові та фінансові на подання скарг за неякісні та небезпечні харчові продукти.</p> <p>Для суб'єктів господарювання залишаються витрати часові та фінансові на придбання непотрібного інвентарю та виконання застарілих норм.</p> <p>Втрата 14 % обсягу надходження молока від дрібнотоварних виробників на переробні потужності у 2020 році (відповідно до 2019 року) призвела до недоотримання дрібнотоварними виробниками у 2020 році 502 408 тис. грн.</p> <p>В подальшому втрата ринку збуту молока.</p> <p>Для держави репутаційні ризики на ринку країн-експортерів. Втрата лише 15% від вартості експорту молочних продуктів призведе до втрати 257 945 тис. дол. США¹²;</p>	У разі залишення існуючої на даний момент ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої цілі.
Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	Не передбачаються	Не передбачаються	Проблема, не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки встановлення вимог щодо забезпечення безпечності харчових продуктів

¹² За інформацією Державної митної служби України <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri> вартість експорту молочних продуктів (код УКТЗЕД 401-406) за 2020 рік склала 171 963 тис. дол. США.

			є прерогативою держави.
Альтернатива 3 Прийняття проекту наказу Мінекономіки	<p>Для держави: чітке та ефективно державне регулювання даного напрямку, ефективно використання інструментів державного контролю, виконання міжнародних зобов'язань. Сприятиме збільшенню обсягів експорту молочних продуктів на 15 % призведе до отримання 429 908 тис. дол. США.</p> <p>Для громадян: збільшення частки безпечних та якісних харчових продуктів.</p> <p>Для суб'єктів господарювання сприятливий клімат для ведення в сільській місцевості домогосподарством (утримання тварин молочного напрямку). Зниження ризиків, пов'язаних з прибутком дрібнотоварних виробників, що надають молоко на переробні потужності.</p>	<p>Для держави: одноразові витрати на інформаційну кампанію щодо нових вимог в сумі 155 432 грн. в межах визначеного бюджету Компетентного органу.</p> <p>Для громадян: Відсутні додаткові витрати для споживачів.</p> <p>Для суб'єктів господарювання: Затрати на придбання обладнання на 1 домогосподарство становитиме близько 14 000 грн. Для 126 581 домогосподарств становитиме близько 1 772 134 тис. грн.</p>	Є найбільш оптимальною серед запропонованих альтернатив, оскільки дає змогу повністю досягнути поставлених цілей державного регулювання та відповідатиме вимогам діючого законодавства.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Збереження status quo	Варіант неприйнятний, оскільки сприятиме погіршенню ситуації, втрата 47% молока як сировини, не виконання міжнародних	Зовнішні чинники відсутні

	зобов'язань. Сприятиме тінізації обігу молока від господарств населення.	
Альтернатива 2 Використання ринкових механізмів	Проблема, не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки встановлення вимог щодо забезпечення безпечності харчових продуктів є прерогативою держави.	Зовнішні чинники відсутні
Альтернатива 3 Прийняття проекту наказу Мінекономіки	Повністю відповідає потребам у вирішенні проблеми; Встановлює зрозуміле та прозоре спеціальне регулювання.	Зовнішні чинники відсутні

Враховуючи вищенаведені позитивні та негативні сторони альтернативних способів досягнення встановлених цілей, доцільно прийняти розроблений проект наказу.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Проектом наказу пропонується запровадити належні виробничі практики первинного виробництва та обігу молока, в тому числі на пунктах заготівлі молока, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми та передбачають:

актуалізацію ведення записів та документації; затвердження типових форм журналів обліку молока та його постачальників;

зменшення навантаження на бізнес через скорочення кількості контактів з контролюючим органом;

скасування застарілих нормативно-правових актів, що регулюють питання виробництва та заготівлі молока від тварин, які утримуються дрібнотоварними господарствами;

приведення вимог щодо виробництва та заготівлі молока від тварин, які утримуються у дрібнотоварних господарствами у відповідність до вимог Законів України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, а також наказу Мінагрополітики від 12.03.2019 № 118 «Про затвердження Вимог до безпечності та якості молока і молочних продуктів»;

адаптацію вимог національного законодавства до вимог Європейського Союзу, в рамках міжнародних зобов'язань України.

Заходи, які необхідно здійснити для прийняття проекту наказу:

погодити зазначений проект наказу із заінтересованими органами виконавчої влади;

подати проект наказу на реєстрацію до Міністерства юстиції України;

офіційно оприлюднити проект наказу та довести до відома суб'єктів господарювання.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:
провести навчання відповідального персоналу щодо виконання вимог регулювання;

переглянути внутрішні операційні та управлінські процеси для забезпечення виконання вимог регулювання;

передбачити в планах необхідні матеріальні та фінансові ресурси, в залежності від потреб суб'єкта господарювання на виконання вимог регулювання.

Додержання вимог регуляторного акта не потребуватиме запровадження окремого державного нагляду та контролю.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Дія акта поширюється на первинне виробництва сирого молока від тварин, які утримуються малими виробниками та малі потужності. У зв'язку з цим, було проведено тест малого підприємництва (М-тест), який додається.

Відповідно до статистичної інформації «Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості в 2020 році» генеральна сукупність неінституційних (приватних) домогосподарств, що мають у своєму володінні або користуванні землю і місце проживання яких зареєстровано на території сільських населених пунктів (сільські домогосподарства) у 2020 році становило близько 4,5 млн. домогосподарств.

Крім того, для оцінки впливу та витрат, які будуть виникати внаслідок дії регуляторного акта використано дані Держстата за результатами обстеження 28,5 тисячі домогосподарств, або 0,6% усіх сільських домогосподарств країни (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу або нового структурного підрозділу діючого органу.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Враховуючи безперервність виробництва та обігу молока, термін дії розробленого проєкту є необмеженим і постійним, строк дії регуляторного акту не встановлюється.

Термін набрання чинності регулятором актом – з дня його офіційного опублікування.

Зміна строку дії можлива в разі зміни міжнародно-правових актів, рекомендацій відповідних міжнародних організацій, нормативно-правових актів на виконання яких було розроблено цей проєкт наказу.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

- кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких

поширюється дія акта – близько 777 881 дрібнотоварних господарств, що займаються утриманням тварин молочного напрямку, 1312 пунктів;

- збільшення кількості облаштованих пунктів;

- частка молока, що надходить на переробку від господарств населення, зростає на 2% щорічно;

- зменшення кількості позапланових перевірок операторів ринку, що здійснюють первинне виробництво, збір та транспортування молока на 5% щорічно;

- зменшення частки, надходження на потужності негатункового молока щорічно на 10%;

- розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних із дією акта – додаткових надходжень не передбачається;

- розмір коштів і часу, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичних осіб, пов'язаними з дією акту – середній:

час:

витрати на процедури отримання первинної інформації про вимоги, що встановлені регуляторним актом, будуть становити 108,33 грн. на 1 суб'єкта господарювання (3 год. (час, який витрачається с/г на пошук акта в мережі Інтернет та ознайомлення з ним) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год));

витрати на проведення навчання відповідального персоналу щодо виконання вимог регулювання будуть становити 288,88 грн. на 1 суб'єкта господарювання (8 год. (час, який витрачається с/г на організацію та проведення навчання) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год));

витрати на перегляд внутрішній операційні та управлінських процесів для забезпечення виконання вимог регулювання, в тому числі запровадження нових форм ведення записів, будуть становити 577,76 грн. на 1 суб'єкта господарювання (16 год. (час, який витрачається с/г на організацію та проведення навчання) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год));

кошти:

витрати на придбання необхідного доїльного обладнання будуть становити не менше 14 000 грн. на 1 виробника, що утримує тварин;

у разі вже придбаного необхідного обладнання витрачання коштів не відбудеться.

Рівень поінформованості юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців – вище середнього:

а) юридичні особи та фізичні особи – підприємці можуть ознайомитися з проектом наказу, який розміщено в мережі Інтернет на офіційному вебсайті Міністерства економіки України в розділі “Документи”/“Обговорення проектів документів”;

б) у разі прийняття наказ буде розміщено на офіційному вебсайті

Міністерства економіки України, Верховної Ради України та доведений до відома суб'єктами господарювання, громадських об'єднань та профільних асоціацій.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися шляхом аналізу даних відповідно до встановлених показників результативності Мінекономіки.

Базове відстеження здійснюватиметься до дня набрання чинності проєкту наказу шляхом опрацювання пропозицій від фізичних та юридичних осіб, які надходитимуть до зазначеного проєкту наказу.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік після набрання чинності наказу, але не пізніше ніж через два роки на підставі аналізу проведених статистичних спостережень.

Періодичне відстеження здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження, шляхом порівняння показників із аналогічними показниками, що встановлені під час повторного відстеження.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Для відстеження результативності будуть використовуватися дані, отримані за результатами моніторингу, що здійснюватиметься Державною службою статистики України.

**Виконувач обов'язків Міністра
економіки України**

Тарас КАЧКА

_____ 2022 р.

ТЕСТ**малого підприємництва (М-Тест)**

до проекту наказу Міністерства економіки України «Про затвердження Гігієнічних вимог до дрібнотоварного виробництва та обігу молока»

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником протягом 2020-2021 рр. в рамках засідання робочої групи з питань удосконалення регулювання сфери виробництва сирого молока, що вводиться в обіг, та контролю.

№ з/п	Вид консультації (публічні консультації прями (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прями (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо))	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Проведено низку нарад та зустрічей з представниками, діяльність яких пов'язана з виробництвом, транспортуванням, переробкою та введенням в обіг молока та молочних продуктів, а також представниками Держпродспоживслужби, які здійснюють державний контроль у даній сфері.	Мінекономіки, Держпродспоживслужба, Профільні асоціації, громадські об'єднання, спілки, Швейцарсько-українська програма “Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України”	У цілому регулювання сприймається. За результатами консультацій у разі необхідності проект наказу буде доопрацьовано з урахуванням пропозицій представників галузі.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі)

Дрібни виробниками в цій діяльності є особисті селянські господарства та/або сільські домогосподарства, що займаються утриманням тварин

молочного напрямку, а також пункти збирання (закупівлі), що відповідно до Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів” відносяться до малих потужностей.

За даними Державної служби статистики України кількість усіх особистих селянських господарств станом на 2020 рік налічували 3 975,1 тис., з них утримують тварин молочного напрямку близько 28%. Особисте селянське господарство - домогосподарство, членам якого відповідно до чинного законодавства надана земельна ділянка з цільовим призначенням «для ведення особистого селянського господарства». (джерело: Держстат).

Відповідно до статистичної інформації за результатами вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості за програмою базового інтерв'ю, в 2020 році, домогосподарств, що мають у своєму володінні або користуванні землю і місце проживання яких зареєстровано на території сільських населених пунктів (сільські домогосподарства) налічувалось близько 4,5 млн. (джерело: Держстат, розділ «Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості в 2020 році»).

Відповідно до даних Держстата за 2020 рік, із 100 % сільських домогосподарств, частка домогосподарств, що утримують сільськогосподарських тварин складає 62,3 %, з яких 27,7 % утримують корів, з них утримують 1 тварину 13,3 % домогосподарств, 2 тварини - 3 %, 3 тварини - 0,6%, 4 і більше - 0,3 %.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання.

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1.	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) Формула: <i>кількість необхідного доїльного обладнання для одного домогосподарствами, які утримують менше 3 гол. тварин на вартість одиниці</i>	1 шт. (необхідна кількість обладнання для одного домогосподарства) X 14 000 грн.(орієнтовна вартість доїльного обладнання) = 14 000 грн.	X (суб'єкт повинен виконати вимогу регулювання лише в перший рік)	14 000 грн.+ 0,00 грн. (витрати на доїльного обладнання у наступний рік) X 4 роки = 14 000 грн.

1.1.	Еквівалент на пошук та придбання доїльного обладнання <i>Формула:</i> <i>витрати часу на пошук та купівлю обладнання X вартість часу суб'єкта малого підприємства (мінімальна заробітна плата)</i>	8 год.(час, необхідний для пошуку та купівлі обладнання) X 36,11 грн. (вартість робочого часу на 2021 рік) = 288,88 грн. (з 01.01.2021 мінімальна заробітна плата становить: 6000 грн, 36,11 грн/год): у місячному розмірі: 6000 грн; у погодинному розмірі: 36,11 грн.)	X	288,88 грн.+ 0,00 грн. (витрати на доїльного обладнання у наступний рік) X 4 роки = 288,88 грн.
2.	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	X	X	X
3.	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати – витратні матеріали)	X	X	X
4.	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	X	X	X
5.	Інші процедури	X	X	X
6.	Разом, гривень:	14 288,88	0,00	14 288,88
7.	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	126 581	126 581	126 581
8.	Разом, гривень:	1 808 700 719,28	0,00	1 808 700 719,28
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємства щодо виконання регулювання та звітування				

9.	<p>Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання</p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>витрати часу на отримання інформації про регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм</i></p>	<p>3 год. (час, який витрачається с/г на пошук акта в мережі Інтернет та ознайомлення з ним) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год) =</p> <p>108,33 грн.</p>	<p>0,00</p> <p>(суб'єкт повинен виконувати вимоги регулювання лише в перший рік.</p>	<p>108,33 грн. (витрати на пошук акта в мережі Інтернет у перший рік) + 0,00 грн. (витрати на пошук акта в мережі Інтернет у наступний рік) X 4 роки = 108,33 грн.</p>
10.	<p>Процедури організації виконання вимог регулювання</p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур</i></p>	X	X	X
10.1.	<p>Ведення обов'язкових записів власниками тварин та власниками пунктів збирання (закупівлі)</p> <p><i>Формула:</i></p> <p><i>кількість аркушів журналів встановленої форми для ведення записів X орієнтовану вартість друку</i></p>	<p>5 аркушів (кількість аркушів журналів встановленого зразка)X 2,00 (вартість друку одного аркуша) = 10,00 грн.</p>	<p>5 аркушів (кількість аркушів журналів встановленого зразка)X 2,00 (вартість друку одного аркуша) = 10,00 грн.</p>	<p>10,00 грн. + 10,00 грн. X 4 роки = 80,00 грн.</p>
11.	<p>Процедури офіційного звітування</p>	<p>1 год. (час, який витрачається подання звітності відповідно до регуляторного акта) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн,</p>	<p>1 год. (час, який витрачається подання звітності відповідно до регуляторного акта) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин,</p>	<p>36,11 грн. + 36,11 грн. X 4 роки = 288,88 грн.</p>

		36,11 грн/год) = 36,11 грн.	мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год) = 36,11 грн.	
12.	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	3 год. (час, який витрачається с/г на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів) X 36,11 грн. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 6000 грн, 36,11 грн/год) = 108,33 грн.	0,00 (суб'єкт повинен виконувати вимоги щодо регулювання лише в перший рік)	108,33 грн. + 0,00 грн. X 4 роки = 108,33 грн.
13.	Інші процедури	X	X	X
14.	Разом, гривень: <i>Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)</i>	262,77	46,11	585,44
15.	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	777 881	777 881	777 881
16.	Разом, гривень <i>Формула: відповідний стовпчик “разом” X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)</i>	204 403 790,37	35 868 092,91	455 402 652,64

**Бюджетні витрати на адміністрування регулювання
суб'єктів малого підприємництва**

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва – за потреби окремо для суб'єктів малого та мікропідприємництва)	Планові витрати часу на процедуру, год	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	X	X	X	X	X
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває у сфері регулювання, у тому числі:	X	X	X	X	X
камеральні	X	X	X	X	X
виїзні	3 години	214 грн 29 коп. (1 день – 8 роб. годин, мінімальна заробітна плата на місяць – 12000 грн, 21 робочий день, 71,43 грн/год)	1	777 881	166 692 119

3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	X	X	X	X	X
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	X	X	X	X	X
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	X	X	X	X	X
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	X	X	X	X	X
7. Інші адміністративні процедури: копії, переоформлення, дублікат	X	X	X	X	X
Разом за рік:	3 години	214,29 грн	1	777 881	166 692 119
Разом за п'ять років:	3 години	214,29 грн	1	777 881	166 692 119

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

№ з/п	Показник	Перший рік регулювання	За п'ять років
-------	----------	------------------------	----------------

		(стартовий)	
1.	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	1 808 700 719,28	1 808 700 719,28
2.	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	204 403 790,37	455 402 652,64
3.	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	873 875 509,65	1 124 874 371,92
4.	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	166 692 119	166 692 119
5.	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	3 053 672 138,30	3 555 669 862,84

5. Розроблення коригуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

Коригуючі заходи не розроблялись, оскільки регулювання стосується виключно малих суб'єктів господарювання (100 % суб'єктів).

**Повідомлення про оприлюднення
проєкту наказу Міністерства економіки України “Про затвердження
Гігієнічних вимог до дрібнотоварного виробництва та обігу молока”**

З метою забезпечення проведення громадського обговорення Міністерство економіки України оприлюднює проєкт наказу Мінекономіки “Про затвердження Гігієнічних вимог до дрібнотоварного виробництва та обігу молока” (далі – проєкт наказу).

Проєкт наказу розроблено відповідно до абзацу другого частини першої статті 7 Закону України “Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів”.

Проєктом наказу затверджується Гігієнічні вимоги до дрібнотоварного виробництва та обігу молока.

Електронну версію проєкту наказу та пояснювальної записки, розміщено на сайті Мінекономіки (www.me.gov.ua) у розділі “Обговорення проєктів документів”.

Пропозиції та зауваження просимо надсилати протягом місяця з дня оприлюднення за адресою:

Міністерство економіки України 01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 12/2,
e-mail: mtibezh@me.gov.ua.

**Директор директорату
державної політики у сфері
санітарних та фітосанітарних заходів**

Андрій ПИВОВАРОВ